

EDICIJA NORDIC NOIR

Knjiga N° 10

www.dokaz.rs

ZA IZDAVAČA

Nataša Atanacković
Nebojša Zorić

PREVOD

Ana Stefanović

LEKTURA

Dunja Marinković

KOREKTURA

Dokaz izdavaštvo

DIZAJN KORICA I PRELOM

Blend Graphics

ŠTAMPA

DMD Štamparija, Beograd

Beograd, 2023. | Tiraž 1500 | Prvo izdanje

Sva prava zadržana.

Nijedan deo ove knjige ne može se koristiti
niti reprodukovati u bilo kom obliku bez
pismene saglasnosti izdavača.

Naslov originala:

KATRINE ENGBERG

GLASVINGE

Copyright © Katrine Engberg 2018

Published by agreement with Salomonsson Agency

Translation copyright © 2023 za srpsko izdanje, Dokaz izdavaštvo

ISBN: 978-86-81518-16-8

KATRINE ENGBERG
KUĆA LEPTIRA

Prevela
Ana Stefanović

DOKAZ IZDAVAŠTVO
Beograd, 2023.

Za Sise Engberg, heroinu i majku

SUBOTA, 14. OKTOBAR

PROLOG

Prozirne staklene ampule stajale su u zaključanom ormariću, zajedno sa jednokratnim špricovima i posudama za medicinski otpad – morfin i oksikontin za jake bolove, propafenon za atrijalnu fibrilaciju, pradaksa za razređivanje krvi, bezbedno zapakovani u kutijice i umotani u providnu plastiku: standardni lekovi na odeljenju kardiologije Danske državne bolnice, put ka olakšanju i kvalitetnijem životu, ponekad čak i izlečenju.

Medicinska sestra je preletela pogledom preko lekova i počela da računa. Koliko bi mogao da bude težak? Težina pacijenta je bila napisana na njegovom kartonu na uzglavlju kreveta, ali bila je previše iscrpljena da ode i proveriti.

Noć se beskrajno oteгла. Taman kada joj se završila smena prethodnog dana, neko je javio da ne dolazi zbog bolesti i na kraju je odradila duplu smenu. Umesto da provede večer kući sa porodicom, bila je na poslu skoro šesnaest sati. Mozak joj je odzvanjao od pištanja alarma, zahteva i pitanja nervoznih pacijenata. Stopala su je bolela u ergonomskoj obući i vrat joj je bio ukočen.

Zevnula je, protrljala oči i spazila svoj odraz na uglačanim metalnim vratima od ormarića sa lekovima. Tridesetdvo godišnja osoba ne bi trebalo da ima hronične kese ispod očiju. Ovaj posao ju je iznuri-vao. Još sat vremena do kraja smene, kada će otići kući i spavati dok joj deca ustaju i jedu čoko-pahuljice ispred TV-a.

Izdvojila je tri ampule , spakovala ih u džep uniforme i zaključala ormarić za sobom. Tri ampule od 10 ml sa po 50 mg/ml ajmalina, to će biti sasvim dovoljno. Pacijent nema više od oko 70 kilograma, što znači da bi 30 ml leka protiv aritmije bilo duplo više od maksimalne preporučene doze. Dovoljno da izazove momentalni srčani zastoj i prekrati mu muke. I svima nama ostalima, pomislila je, krenuvši niz prazan hodnik ka sobi osam. Matori je izvoljevaao. Psovao je i bio prost, i na sve se žalio, od slabe bolničke kafe do arogantnih lekara. Celom odeljenju se smučila njegova džangrizavost.

Uvek je bila od onih koji neće da čute i preduzimaju nešto povodom situacije, to nije uloga zbog koje se postaje miljenik, ali šta je drugo mogla? Da mirno stoji po strani i kuka zbog manjka zaposlenih i nedostatka kreveta kao njene kolege? Nema šanse! Nije postala sestra samo da bi donosila kafu i stavljala zavoje na posekotine. Htela je nešto da promeni.

Spremačica, sa maramom na glavi i snuždenim izrazom lica, gurala je niz hodnik svoja kolica sa opremom za brisanje ne podižući pogled sa linoleumskog poda. Sestra je pustila korak pored nje, sa ampulama skrivenim u džepu. Bliži se njena izvedba, ispuniće svoj pun potencijal i pokušati da spase jedan život. Iščekivanje joj je prostrujalo kroz celo telo, kao da je dobilo sopstveni puls, život kao protivtežu praznini koja ju je obično ispunjavala. U ovom trenutku postaje nezamenljiva. Ulog je visok, toliko toga je bilo na njenim plećima. U ovom trenutku, ona postaje Bog.

Zaključala je vrata toaleta za osoblje, na brzinu alkoholom očistila ruke i radnu površinu kraj lavaboja i uredno poređala ampule ajmalina. Iskusnim prstima izvadila je jednokratni špric iz ambalaže i napunila ga lekom, instinktivno ga lupkajući da se uveri da nema mehurića od vazduha. Zgužvala je ambalažu u lopticu i ćušnula je na dno kante za smeće a zatim otvorila vrata, sa špricom sakrivenim u džepu svoje uniforme.

Ispred sobe osam, diskretno je bacila pogled niz hodnik. Nije bilo ni traga od kolega ili pacijenata na putu do toaleta. Otvorila je vrata i

zakoračila u tamu. Tiho hrkanje koje je dopiralo iz kreveta ukazivalo je na to da pacijent spava. Može na miru da radi.

Prišla je krevetu gledajući u starca, koji je ležao na leđima blago otvorenih usta. Sed, koščat i sasušen, sa balončićem od pljuvačke u uglu usana, kapci su mu se povremeno grčili. *Ima li ičeg izlišnijeg na ovome svetu, pomislila je, od džangrizavih staraca?*

Otvorila je kavicu venskog katetera koji je krasio tanku kožu nje-gove nadlanice i izvukla špric iz džepa. Direktan prilaz krvi koja teče do srca, otvoren put za ispruženi božiji prst.

Dobra stvar kod ajmalina je što deluje brzo - srčani zastoje bi nastao gotovo momentalno. Prikačila je špric na kateter, znajući da će imati tek toliko vremena da sakrije špric pre no što se oglasi alarm monitora.

Pacijent se malo pomerio u snu. Nežno ga je pomazila po ruci. A zatim je pritisnula potiskivač šprica do kraja.

PONEDELJAK, 9. OKTOBAR

PET DANA RANIJE

1

„Uhh, ovo je smor!”

Frederik je obrisao vodu sa čela i vratio kapu na glavu. Navukao je kapuljaču od kabanice, proverio da li mu je zatvorena korpa ispod sedišta i krenuo svojim biciklom. Uvek je bilo teško ustati iz kreveta kad se alarm oglasi u pet i petnaest, ali neka jutra su bila gora od drugih. Od jutros mu je kiša nošena vetrom otežavala da se seti zašto je ikada pristao na ovu rutu za raznošenje novina. Šest dana nedeljno, petnaest zgrada u centru Kopenhagena, 620 stepenica. Nažalost, to je bio jedini način da zaradi novac za studentsku ekskurziju. A to nije nameravao da propusti.

Mesto distribucije je nestalo u izmaglici iza njega dok je vozio preko kaldrme. Telefon mu je iz džepa odašiljao muziku u uši i vraćao energiju: „Nosim svoju crnu majicu, nosim svoje crne rukavice.” Čak i po kiši, bilo je nečeg kul u tome što je najprometniju pešačku ulicu imao samo za sebe. Stajao je na pedalama i klizio niz ulicu Streget, dok se pred njim nisu ukazali Trg stare pijace, Gameltorv, i trg kod nove pijace, Nitorv. Kraj je bio prepun finih stambenih zgrada gipsanih fasada sa muntin prozorima i bakarnim olucima, trenutno punim jesenje kiše, kalemljenog drveća i čuvenih kopenhaških klupa sa naguranim đubretom između tamnozelenih letvica. Svetlosmeđi stubovi gradskog opštinskog suda kao da su sijali u ranojutarnjoj pomrčini, poput moralne jukstapozicije prastarim podrumskim pabovima sa druge strane trga. Preko dana su ta dva trga bila središte za kurire na biciklima,

turiste i ljude koji su prodavali jeftin nakit od nikla. U ovo doba, bilo je potpuno prazno.

Frederik je sišao sa bicikla i prislonio ga uz fontanu u centru trga. Skinuo je slušalice i opipao džep jakne da provjeri ima li dovoljno sitniša za toplu rolnicu sa cimetom. Prolazeći kraj fontane, bacio je pogled na površinu vode koja se talasala od kišnih kapi u mraku.

Nešto je bilo u vodi.

Često je nešto bilo u vodi. Radnici gradske čistoće su svakodnevno odatle izvlačili konzerve piva, plastične kese i čudnovate cipele bez para.

Ali ovo nije bila nikakva cipela.

Frederik je poskočio. Na tri metra od njega, u najstarijoj fontani Kopenhagena, plutala je osoba, licem nadole i rukama ispruženim u stranu. Kišne kapi su dobovale po golom vratu osobe uz bezazleno pljuskanje, odskakujući u vazduhu poput stotine malenih, zasebnih fontana.

Frederik na tren nije mogao ni da mrdne. Bio je paralizovan, kao u onim košmarima iz kojih se ponekad budio, tužan što je previše veliki da ga mama uteši.

Znao je da bi trebalo da skoči u fontanu i okrene telo, pruži prvu pomoć, učini nešto, ali topli urin koji mu je klizio niz nogu ukazao je na to u kojoj meri nije bio u stanju da bilo kome pomogne. Frederik je ponovo pogledao telo u vodi. Ovoga puta je zaista shvatio u šta gleda. Nikada pre nije video mrtvu osobu.

Drhtavih nogu otrčao je do dragstora. Automatska vrata su se otvorila i zapahnuo ga je miris cimeta i putera kada je ugledao plavu kasirku koja je pevušila. Voda mu se slivala u oči sa vizira kape i obrisao ju je, svežu vodu i so.

„Upomoć, dovraga! Zovite policiju!”

Kasirka ga je pogledala razrogačivši oči. Potom je spustila tacnu sa rolnicama sa cimetom i potražila telefon.

KIŠA JE PLJUŠTALA na Kopenhagen, zamagljujući konture crepova i gipsanih fasada. Nebo je slalo neuobičajeno toplu vodu direktno na kišobrane i kaldrmu Trga stare pijace.

Istražitelj Jepe Kerner je začkiljio i odlučio da rizikuje bacivši pogled nagore. Ni parčenceta utešnog vedrog neba na vidiku. Možda se svet zaista raspada, okeani traže nazad ono što je preostalo od kopna. Obrisao je lice mokrom šakom, prigušio nagon da zevne, i provukao se ispod trake za oznaku mesta zločina. Voda mu je upadala u patike na šavovima, pa su mljackale pri svakom koraku.

Kroz zavesu kiše nazirao je tužne, plastikom obmotane siluete, zauzete podizanjem paviljonskih nadstrešnica oko fontane, kakve ljudi iznajmljuju za baštenske zabave nadajući se da im neće trebati. Jepe je otrčao do najbližeg paviljona u zaklon i pogledao na sat. Bilo je malo posle sedam i sunce je tek izlazilo negde iza kišnih oblaka, premda to nije pravilo veliku razliku. Danas će dnevno svetlo biti tek nekoliko nijansi sive.

Nago telo je plutalo u fontani ispred njega, reflektujući svetlost radnih lampi za mesto zločina. Jepe je posmatrao prizor dok je navlačio zaštitno odelo preko mokre odeće. Telo je bilo okrenuto licem nadole, nalik roniocu u Crvenom moru. Žensko telo, kako mu se činilo na osnovu širine ramena i luka na leđima. Nago, sredovečno, tamne kose sa malo sedih, sa vidljivim skalpom između mokrih pramenova kose.

„Ime fontane je Karitas, jesi li znao to?”

Jepe se okrenuo i našao oči u oči sa forenzičkim istražiteljem, J. H. Klausenom. Kapuljača njegovog plavog zaštitnog odela uokvirivala je zborano lice, zbog čega je izgledao kao mokri baštenski gnom u prevelikom svemirskom odelu.

„Biće ti drago da čuješ da je odgovor ne, Klausene. Nisam to znao.”

„*Karitas* znači 'dobročinstvo' na latinskom”, objasnio je Klausen i obrisao svoje guste obrve a zatim otresao vodu sa ruku. „Zato je skulptura na vrhu trudna žena. Simbol altruizma, znaš.”

„Više me zanima otkud telo u bazenu.” Jepe je klimnuo glavom ka fontani. „Šta imamo?”

Klausen je pogledao oko sebe i pronašao jedan kišobran, prislonjen na stub paviljona. Otvorio ga je i uz oklevanje zakoračio pod otvoreno nebo.

„Prokleta vreme, nemogući radni uslovi”, promrmljao je. „Hajde!”

Visoki Jepe je morao da hoda pognuto kako bi stao pod Klausenov kišobran. Zastali su kod kamene ivice bazena da pogledaju telo. Kapljice su se slivale niz belu kožu, od čega je izgledalo kao mermerna skulptura. Policijski fotograf je pokušavao da pronađe dobre uglove štiteći pritom aparat od kiše.

„Medicinski islednik će, razume se, morati da je izvadi iz bazena za autopsiju pre no što budemo mogli da kažemo nešto više o njoj”, otpočeo je Klausen. „Ali žensko je, belkinja, prosečne visine. Rekao bih, oko pedeset godina.”

Nalet vetra je blago pokrenuo telo, tako da je otplutalo kraj njih, do druge strane bazena.

„Pronašao ju je raznosač novina u pet i četrdeset jutros”, nastavio je Klausen. „Hitna služba je primila poziv iz dragstora na čošku, dva minuta kasnije. Prvi policajci na licu mesta su je dovukli do ivice fontane i pokušali da je ožive, po protokolu. Ne znam zašto telo još nije izvađeno iz vode. Raznosač novina i kasirka sede u radnji sa policajcem, čekaju da ih ispitaju. Kasirka je stigla na posao u pet i sigurna je da u tom trenutku nije bilo ničega u fontani, znači da se zločin odigrao jutros između pet i pet i četrdeset.”

„Hoćeš da kažeš da je *ovo* mesto zločina?” Jepe je skinuo kapuljaču da bolje osmotri veliki javni trg. „Ubijena je posred Stregeta?”

Klausen se okrenuo ka Jepeu, zbog čega se kišobran iskosio iznad njihovih glava. Kiša je ljuljnula na obojicu. Jepeu je kosa u sekundi bila natopljena.

„O, izvini, Kerneru, zaboga miloga! Jesi li se pokvasio? Pa, nisam precizan. Teško da je mogla biti ovde ubijena, iz mnoštva razloga.”

„Pretpostavljam da bi bilo previše rizično...” Jepe se trudio da ignoriše kišne kapi koje su mu se slivale niz vrat, u kabanicu.

„Da, preveliki je rizik da neko naiđe. Sama činjenica da se neko usudio da baci telo u fontanu na Trgu stare pijace je... pa, izmiče mom razumevanju.” Klausen je odmahnuo glavom, zapanjen. „Ali to nije jedini razlog. Vidiš li one male rezove na prednjoj strani njenih ruku? Okrenute su ka vodi, pa ih je teško uočiti.”

Jepe je žmirnuo da bolje vidi kroz kišu. Lelujajući na površini vode, video se simetrični obrazac malih paralelnih rezova na ručnim zglobovima, duboke posekotine na beličastoj koži. Jepeu je kroz misli proleteo prizor kita koji truli na obali, pa je progutao knedlu.

„Nema krvi u vodi?”

„Upravo!” Klausen je potvrdno klimnuo. „Sigurno je obilno krvavila, a opet, nema ni traga od krvi, ni u fontani, ni oko nje. Pronašli bismo bar nešto krvi da je ubijena ovde, uprkos kiši. Preminula je negde drugde.”

„Ima dosta nadzornih kamera čije bismo snimke mogli da pregledamo.” Jepe je osmotrio fasade starih kuća. „Ako je ubica istovario telo, mora da postoji snimak tog čina.”

„Ako?” Klausen je zvučao rasrđeno. „Nije se sama isekla, a onda gola skočila u fontanu, to ti garantujem.”

„Čime su napravljeni, ti rezovi?”

„Ne mogu još uvek da kažem. Nibe mora prvo da je stavi na sto”, rekao je Klausen, misleći na profesora Nibea, forenzičkog patologa, koji je obično obavljao autopsije kod velikih slučajeva ubistva. „Ali bez obzira na sve, oružje kojim je ubijena nije ovde na trgu. Psi su tragali pola sata i ništa nisu našli. Osim toga, nema ni traga od njene odeće.”

Nešto je zabrujalo u Jepeovom džepu. Obrisao je šaku o pantalone i pažljivo izvukao telefon. Videvši da na ekranu piše *Mama*, odbio je poziv. Šta li sad hoće?

„Drugim rečima, neko je doneo nago telo nasred Stregeta i bacio ga u fontanu rano jutros?”

„Tako se čini, da”, reče Klausen sa izrazom lica kao da se izvinjava, kao da je delimično odgovoran za taj apsurdni scenario.

„Ko, dođavola, radi takve stvari?” Jepe je protrljao oči koje su ga pekle. Malo je spavao, a ono malo sna što je uhvatio prošlo je u vrtenju i okretanju. Nije baš zamišljao da će dan provesti baveći se mrtvom ženom u fontani.

Bezvezni stihovi iritantne pesme o kiši od Supertrampa proleteli su mu kroz misli: „*O, ne, ponovo pada kiša. Šteta što gubim prijatelja.*”

Kada bi barem mogao da bira muziku s kojom ga njegov umorni mozak maltretira. Kada je bio pod stresom, obično su mu se po glavi vrzmali delići ultrakomercijalne pop muzike: „*Ponovo je kiša. O, ne, mojoj ljubavi je kraj.*” Jepe je navukao kapuljaču i odšetao do dragstora, gde ga je čekao raznosač novina.

PLAČ JE BIO nepodnošljiv. Uporno, bespomoćno zavijanje na istoj frekvenciji, kao vrisak užasa ili zubarska bušilica. Najgori zvuk na svetu.

Detektivka Anete Verner se okrenula na drugu stranu i čvrsto zatvorila oči. Sven je sa bebom, ovo je njena prilika da malo nadoknadi san kog nije imala prethodne noći. Stavila je jastuk preko glave da priguši buku. Pokušala je da se seti nečega zbog čega bi se odrekla neprekidnog noćnog sna, ali nije mogla da smisli ni jednu jedinu stvar.

Plakanje, pomešano sa Svenovim umirujućim glasom u susednoj sobi. Kada bi makar zatvorio vrata. Možda da sama ustane i da ih zatvori? Zapravo, ionako joj se piškilo. Pre prvog avgusta, izignorirala bi punu bešiku i nastavila da spava, ali sada više nije mogla da se osloni na svoje izbombardovano četrdesetčetvorogodišnje telo da uradi svoje.

Anete se s mukom naterala u sedeći položaj i prebacila noge preko ivice kreveta. Kada će se ovaj trajni mamurluk, ovo stanje džet-lega, završiti?

Ustala je polako, svaki zglob u telu joj je polako popuštao pod težinom kostiju, koje više nisu imale podršku jakih mišića. Bolele su je grudi. Pogledala je nadole i primetila da je sinoć opet zaboravila da se izuje. Potom se poput zombija odvukla preko tepihom prekrivenog poda, pored bebine sobe, do kupatila. Kako je Sven mogao da bude tako miran i optimističan? Zaključala je vrata i pogledala se u ogledalo.

Izgledam kao živi mrtvac, pomisli i sede na ve-ce šolju. *Volela bih da sam mrtva.*

To je, manje-više, ono što je pomislila pre godinu dana kada je saznala da je trudna. Nisu nameravali da imaju decu, složili su se oko toga pre mnogo godina. To naprosto nije bilo za njih. Umesto toga, rešili su da se posvete ulozi najboljih roditelja psima. Negde oko njenog četrdesetog rođendana su sasvim prestali da pričaju o deci. Ironično,